

HEEMKUNDEKRING GROESBEEK

opgericht 14-11-1973

vereniging sinds 07-12-1976

Nieuwsbrief 25

November 2019 Jaargang 14

COLOFON

Uitgave van de

Heemkundekring Groesbeek

Redactie:

Sjef Schmiermann

Bram den Boer

Archiefonderzoek:

Gerrie G. Driessen

Fotografie:

Gerrie G. Driessen

Vormgeving:

Theo Wijers

Redactieadres:

Gen. Gavinstraat 48

6562 ML Groesbeek

tel. 024 397 2118

Abonnement

aanvragen via

denboer.bram@gmail.com

Iconische foto van de bevrijding van Groesbeek nader bekeken

Troops of the 505 Combat Team 82nd Airborne Division enter Groesbeek 1 hour after landing'.

Foto: collectie Gerrie G. Driessen

Deze nieuwsbrief is geheel gewijd aan het verloop van de eerste uren van de bevrijding en enkele foto's van het centrum van Groesbeek op 17 september 1944 anno 2019 vijftig jaar geleden.

Inleiding

Het Groesbeeks buitengebied werd bij de Operatie Market-Garden bestemd tot dropzone van twee regimenten van de Amerikaanse 82ste Airborne Division. Het 508ste Parachute Infanterie Regiment (PIR) kreeg de dropzone Wylerbaan /Derdebaan toegewezen met als doel de verovering van Berg en Dal, De Ploeg (H. Landstichting) en Nijmegen. Het dorp zou vanuit de dropzone Klein Amerika door het 505de PIR bevrijd worden. Deze landing verliep volgens plan, op de tweede serie vliegtuigen na, want door een foutieve manoeuvre onderweg naar Groesbeek werd het 2^e bataljon van het 505de gedropt boven de Kamp / Wylerbaan en de Heikant.

Vandaar trokken de parachutisten via de Uitkijktoren (boven aan de Molenweg) en de Zevenheuvelenweg het dorp binnen om daar contact te maken met het 3^e bataljon, dat eveneens kort na 13.00 uur landde op Klein Amerika. Tegen 13.45 uur verschenen daar sleep- Dakota's met achter zich Waco -zweefvliegtuigen. Naast manschappen vervoerde de gliders licht veldgeschut en jeeps, die volgens de rapporten terecht kwamen op Klein Amerika. Hiervan uitgaande zou het boven De Kamp gedropte 2^e bataljon verstoken zijn geweest van materieel en transportmogelijkheid. De bestaande literatuur geeft hierover geen duidelijkheid, met als gevolg dat er verschillende lezingen in omloop zijn. In de tot nu verschenen publicaties en het originele onderschrift bij de foto 'Troops of the 505 Combat Team 82nd Airborne Division enter Groesbeek 1 hour after landing' wordt de indruk gewekt dat de voor Groesbeek iconisch geworden bevrijdingsfoto een uur na de landing gemaakt is. Nu zou daar geen twijfel over bestaan als er geen jeep op te zien was. Dit gegeven en de aanrijding van die jeep vormen de aanleiding een onderzoek te doen naar de juiste toedracht.

Verschillende lezingen

De betreffende foto werd voor het eerst gepubliceerd in een kort na de Tweede Wereldoorlog uitgegeven Amerikaans boek dat herinnert aan de krijgsgeschiedenis van *82nd Airborne Division (All American)*. De foto werd in 1976 gepubliceerd in **Dagboek van pastoor Hoek**, met het onderschrift: 'Zondagmiddag 17 september. Het centrum van Groesbeek. Enthousiast worden de bevrijders door de bevolking toegejuicht'. In '**Groesbeek 1935-1946. Crisis en Oorlog**' uit 1981 staat de foto eveneens met een verwijzing naar het originele onderschrift. In 1984 in de uitgave **September 1966 - Operatie Market Garden** schrijven de auteurs, waaronder G.Thuring, op p. 32: 'Een later rijdt de eerste jeep, net geland op Klein -Amerika, het centrum van Groesbeek binnen'. Een vergissing, want de jeep komt uit de tegenovergestelde richting. Tien jaar later herzielt Thuring zijn mening schrijft hij in **Ja, wij komen terug 1944-1994. Yes, we shall and will return. 505th Parachute Infantry**: 'Roemrijke opname van de aankomst van een van de eerste groepen Amerikaanse Airbornes in de kom van Groesbeek. Met hun jeep zijn zij zojuist geland in een WACO-CG-4A glider. Op zondag landde een eerste groep van 50 Waco-gliderters te Groesbeek/Klein Amerika. Enkele van deze gliders landden te noordelijk, nabij 'Den Heuvel' Wylerbaan. Daar komt dit groepje kennelijk vandaan'. Thuring lijkt vergeten wat hij in 1976 schreef in het **Dagboek van pastoor Hoek** wat de plek van de landing betreft: 'Het tweede bataljon van het 505de kwam niet geheel op de juiste plek terecht. In plaats van nabij de Knapheide kwam dit bataljon ongeveer één kilometer ten noorden van Groesbeek terecht, tussen De Kamp en De Heikant'. Tenslotte is de foto in 2002 opgenomen in de lijvige uitgave **Operatie Market -Garden. Then en Now** van de befaamde krijgshistoricus Dr. Karel Margry. Ook uit zijn beschrijving van de foto is niet op te maken waar de gliders van het 2^e bataljon precies geland zijn: 'Deze volgeladen jeep komt uit noordelijke richting het dorp binnen rijden en is waarschijnlijk afkomstig uit een van de zwevers die de landingsplek (Klein - Amerika, GGD) is overschoten en terecht kwam aan de noordelijke punt van de Wylerbaan'. De vraag is nu: hoe is het juiste verloop geweest?

Zondagmiddag 17 september 1944, circa 13.30 uur.

'Oorlogsfotograaf William Jenks, ingedeeld bij de staf van het 505^e Parachutisten Infanterie Regiment, startte zijn serie foto's van de operatie hangende aan zijn parachute boven de buurtschap de Kamp', aldus Norbert de Groot in **Als sterren van de hemel**.

Foto: collectie Gerrie G. Driessen, archief Heemkundekring Groesbeek.

William Jenks vlak na zijn landing tussen suikerbieten.

De foto is door hem gesigneerd in 1976. 'Bill' bezocht Groesbeek in 1976 en maakte in Hotel -Café In De Locomotief kennis met de Heemkundekringleden Ben Thissen en Gerrie Driessen. Onder de indruk van de getoonde belangstelling overhandigde hij een aantal op 17 september gemaakte foto's en beloofde nog meer oorlogsfoto's te sturen. Zijn bezoek bleek van onschatbare waarde, want hij zorgde ervoor dat er een vijftigtal opnamen uit Groesbeek, Mook, Nijmegen en Lent in Groesbeek terecht kwamen. Tien foto's zijn in 1977 gepubliceerd in **Als sterren van de hemel** en drie jaar later een veertigtal in **Groesbeek 1935-1945. Crisis en oorlog**.

William Jenks Reg. Hq. Co. S-2 505
Danville, VT.

Foto: collectie Gerrie G. Driessen, archief Heemkundekring Groesbeek.

Foto's: collectie Gerrie G. Driessen, archief Heemkundekring Groesbeek.

Twee opnames uit de serie van William Jenks.

Uit een zojuist gelande glider worden jeeps gereden. 'Jenks zat in een van de drie C-47's uit Serial A-5 die boven de Kamp afsprongen. Gezien de tijdsduur tussen de landing van de para's en de landingen van de gliders, is het aannemelijk dat het hier gaat om een van de gliders die aan de noordkant van LZ "T" Wylerbaan terecht kwamen', aldus Marco Cillessen.

Opheldering

Om een einde te maken aan de onduidelijkheid over de juiste plek waar de zo vaak afgebeelde jeep uit een glider is gereden, biedt het in 2006 uitgegeven boek **Wij moesten alles achterlaten** uitkomst. Op pg. 23 vertelt de in 1926 aan de Heikant geboren Louis van Duijnhoven: *'Om half twee kwam er een groot aantal vliegtuigen over en plotseling zweefden er duizenden parachutisten in de lucht. Allemaal boven het Heikantseveld, het land achter de boerderijen aan de Cranenburgsestraat. (...) Een uur later kwam er plotseling een vliegtuig laag over, en warempel, hij streek neer op het Heikantseveld, dan nóg een en nóg een. Zeven grote kasten streken vlak achter ons huis neer, de neus sloeg omhoog en de jeeps met afweergeschut er achter, reden er uit(...).'* Dat Van Duijnhoven zich later de precieze tijd van de dropping niet meer herinnert, het was kort na 13.00 uur, en dat hij het aantal daar gedropte para's wat aan de hoge kant schat, zij hem vergeven. Van belang is zijn waarneming dat één uur ná de landing van de para's, daar zeven gliders zijn geland. Zweefvliegtuigen waaruit de jeeps van het 2e bataljon tevoorschijn zijn gekomen.

Alle bronnen vermelden dat de parachutisten van het 505e bataljon kort na 13.00 uur gedropt zijn en dat de gliders tussen 13.45 en 14.00 uur zijn geland. De bewuste foto is dus niet een uur na de dropping van parachutisten, maar een uur na de landing van de gliders gemaakt en moet omstreeks 15.00 uur gemaakt zijn, toen er al heel wat Amerikaanse para's vanaf Klein-Amerika door het dorpscentrum waren getrokken.

Situatie in de dorpskom

De voorhoede bestaande uit twee companies met manschappen van het 3e Bataljon van het 505e Regiment zullen het dorpscentrum tegen **14.00 uur** bereikt hebben. Het overgrote deel van de ingekwartierde Duitsers was al gevlucht. Op tien aan de Pannenstraat in Café Kerkzicht verblijvende Duitse soldaten na, die zich hadden verscholen in de kelder van het pand waar ze op aanwijzing van de bewoners door de Amerikanen gevangen genomen werden. In de Dorpsstraat, ter hoogte van de spoorwegovergang, werden de para's beschoten vanuit een zolderraam van het Pension Groesbeek. Hierop drongen de para's het gebouw binnen om daar enige Duitse soldaten krijgsgevangen te maken. Verder is er in de Dorpsstraat geen weerstand geboden. Rustig en ongevaarlijk was het niet. De aan het begin van de Zevenheuvelenweg in Villa Vogelzang woonachtige Petronella Dozy beschrijft de middag van 17 september als volgt: *'Voortdurend horen wij ronkende vliegtuigen, het bulderen van kanonnen, het scherpe geratel van geweren en mitrailleurs en dreunende ontploffingen'. (...)* De verklaring van de geluiden die zij hoort, is te lezen in **Als Sterren van de hemel op blz. 48**. *'De landing van het 2e bataljon bij de Kamp veroorzaakte bij de Duitsers op de Molenberg een geweldige opschudding (...)* De voorhoede van de para's werd bij de nadering van de uitzichttoren boven aan de Molenweg onder vuur genomen. *Hetgeen twee officieren en iemand van de Dog company het leven kostte. De getergde Amerikanen wierpen hierop scherfhandgranaten in iedere schuttersput'. (...)* De laatste schermutseling vond plaats ter hoogte van Villa Vogelzang. *Daar werd het vuur geopend door een verzameling 'Bismarck Jugend', een stelletje Duitse soldaten van een oude lichte, door een officier opgezweept'. Deze gevechtshandelingen hadden plaats omstreeks 15.15 uur, want P. Dozy zag: 'omtrent half vier de eerste para's van het 2e bataljon voorbijkomen.' en even later 'aan de overzijde van de weg, op de speelplaats van de Gerardus Majella school, gevangen genomen Duitse soldaten met de handen omhoog tegen een muur staan. 'Dat kan niet anders betekenen dan de bevrijding'.*

Dit komt overeen met de bevindingen van De Groot. In **Als sterren van de hemel schrijft hij op pg. 47**: *'Omstreeks 15.00 uur was de verovering van Groesbeek een feit'. Opmerkelijk genoeg het tijdstip waarop de jeep in de dorpskom arriveert en gefotografeerd wordt. De schermutselingen waren voorbij. De burgerij waagde zich op straat om de manschappen van het 2^e Bataljon onbekommerd toe te juichen. Zelfs jonge kinderen mochten er van hun ouders bij zijn. De Amerikaanse fotograaf had er oog voor, hij schoot een voor Groesbeek legendarisch geworden foto.*

Dorpsstraat ter hoogte van de afslag Mooksestraat op 17 september 1944 omstreeks 15.00 uur.

De foto heeft grote bekendheid gekregen door G. Thuring, die in 1983 de opname als ansichtkaart heeft uitgegeven namens de Groesbeek Airborne Vrienden. Op de achtergrond zien we het winkelhuis annex kolenhandel van de familie G. Cillessen. Links, Mooksestraat 2 en 4, het dubbelwinkelhuis van de families W. Cillessen (zaadhandel) en Th. Claus (Dames en Heren kapper). Het pand zou een maand later door granaatvuur verwoest worden. De Amerikaanse para's worden begroet door een dertigtal uitgelaten buurtbewoners. Ze behoren tot de families:

Oomen, Claus, Cillessen, Thissen, Schoenmakers, Jacobs, Van Bernebeek en Derks. De geheel rechts in witte kleding staande man met kind is daar inwonende molenaarsknecht Jan van de Lest met zoon Jan. Het in 1828 gebouwde pand van de familie Cillessen (en het naast gelegen winkelhuis) werd in 1985 gesloopt voor de bouw van winkels en bovenwoningen en de aanleg van het Dorpsplein. Aan de kant van de Dorpsstraat is sinds 2013 de Rabobank gevestigd.

Uitgelaten buurtbewoners poseren voor het dubbelwinkelhuis van de schoenmaker K. Rutten en de kleermaker H. Derks.

Van de familie Derks zien we vader Herman, de zonen Harrie en Jan en geheel rechts dochter Maria. Op de voorgrond Dien Claus en naast haar (in streepjes pak) de gemeenteambtenaar Jan van Bernebeek (Jan van Frans). Boven hem zien we zijn zus 'Nelleke van Frans'. Van de tegenover wonende familie Jacobs (Jan van Toon) zien we de dochters Annie, Dora, Truus en Trees.

Foto: collectie Stichting Ons Historisch Erfgoed Tweede Wereldoorlog (SOHE)

Café annex smederij A. Oomen met op gevel de cijfers 2 en 8 die herinneren aan een memorabele gebeurtenis.

De aan een muuranker gesmede cijfers, rechts van de voordeur, geven aan dat het pand gebouwd is in 1828. Precies op die plek sloeg in juli van dat jaar tijdens een hevig onweer de bliksem in. De brand die daarna uitbrak veroorzaakte 'een toneel van ramp en ellende'. Twaalf gebouwen werden 'een prooi der vlammen', tenminste veertien gezinnen raakte hun bezittingen kwijt. 'De grote dorpsbrand van 1828', is beschreven in de uitgave **Rampspoed te Groesbeek**'. Nog in het zelfde jaar werd begonnen met de herbouw van de huizen. Voor de smid Oomen aanleiding tot het vervaardigen van de muurankers, die na de verwoesting van het pand door een granaatinslag verloren zijn gegaan. Voor het huis heeft een ontmoeting plaats tussen twee officieren van het 505ste regiment

paratroepers. De wat ouder uitzijende met bril komt uit de richting Pannenstraat, vanaf dropzone Klein Amerika, en behoort tot 3^e bataljon. De naast de jeep staande komt uit de richting de Kamp en Heikant, de dropzone van het 2^e bataljon. De bemanning van de jeep krijgt rugdekking van de achterin zittende P. Jacobs (Piet van Jan van Toon) en P. Jacobs (Piet de Köster). Evenals de samengeklonterde buurtgenoten zwaaien ze enthousiast naar de fotograaf.

Foto: collectie Stichting Ons Historisch Erfgoed Tweede Wereldoorlog (SOHE)

Rechts op de foto de veranda van Café Bouwens. Daarnaast het voormalige gemeentehuis aan de Pannenstraat en in 1943 betrokken door twee gezinnen. Aan de overzijde, afslag Kloosterstraat, het Hotel- café Michels.

De foto illustreert op treffende wijze de in **Sterren van de hemel** op pg 53 te lezen tekst: 'Tussen de bedrijven door was Groesbeek van alle kanten overspoeld met parachutisten. Commandant B. Vandervoort (2e bataljon van het 505) naderde uit het noorden. Van de andere zijde rukte het 3^e bataljon van majoor J.P. Kaiser via de Zuidmolen en de Pannenstraat het dorp binnen. Aldus De Groot, die in 1977 geen weet had van het bestaan van deze

foto, waarop elkaar passerende Amerikaanse parachutisten van het 505ste regiment op weg zijn naar de hun opgegeven doelen. Langs de straat staan groepjes dorpelingen te kijken naar de voorbij trekkende para's. Links op de hoek zien we Piet Jacobs (Piet de Köster), die op de vorige foto achterin een jeep zit. Linksonder de dan acht jaar oude Joke van Bernebeek (Joke van Jan de Smid).

Foto: collectie Stichting Ons Historisch Erfgoed Tweede Wereldoorlog (SOHE)

Para's passeren het aan de Dorpsstraat gelegen café-pension In De Locomotief, 17 september 1944

Schijnbaar ontspannen lopen de parachutisten van het 2e bataljon van het 505de door de Dorpsstraat achter de voorhoede aan. Voor de veranda van de herberg staat het echtpaar Gerrit Driessen -W. Mölders, kennelijk vinden zij het ook veilig want hun drie- jarig zoontje Walter mocht naar buiten. Zijn broertjes Hans en Gerrie zijn niet zichtbaar. Het naast gelegen voormalige Hotel Hurkmans zal een paar weken later in brand worden geschoten. De op de achtergrond optrekkende para's lopen ter hoogte van de afslag Mooksestraat.

Foto: collectie Stichting Ons Historisch Erfgoed Tweede Wereldoorlog (SOHE)

Dorpsstraat gezien vanuit de Pannenstraat, 17 september 1944

Nadat de laatste van de oprukkende para's de Kloosterstraat is ingelopen, vertonen de dorpingen zich massaal op straat. Er is veel te bepraten. Rechts op de hoek staat de bakker en winkelier Thé van Loon in zondagspak te redeneren met een paar in stemmig zwart geklede oudere mensen. Verderop, voor het ouderlijk huis, Theo Michels en zijn vrouw Nelly Janssen. Aan de overkant Café Oomen, het winkel- huis van schoenmaker Rutten en kleermaker Derks en dat van schoenmaker A.-Faassen (nu vishandel). Vervolgens, aan de afslag Mooksestraat, de kruidenierswinkel annex café

Wiggelo. Daarnaast het voormalige Hotel- Café Hurkmans, dat sinds 1940 dienst deed als parochiehuis. Evenals Café Oomen zou het parochiehuis een paar weken later door oorlogsgeweld verwoest worden.

Foto: collectie Gerrie G. Driessen, archief Heemkundekring Groesbeek.

Dorpsstraat in April 1945; een mistroostig aanzien

Foto: collectie Gerrie G. Driessen, archief Heemkundekring Groesbeek.

Verwoeste, beschadigde en geplunderde gebouwen, grijs en grauw, zo trof fotograaf Arnold Luijben na terugkomst van de evacuatie de dorpskom aan. Geheel links de boekhandel van Piet Jacobs, waarvan de etalage met planken is dicht getimmerd. De veranda van café Bouwens is gespaard gebleven, de daarboven aangebrachte lichtreclame van 'Drie Hoefijzers Bier' niet. Daarnaast, op de open pek, stond het huis annex café van de smid Oomen. Het naastgelegen dubbel-winkelhuis van Rutten en Derks staat nog overeind, evenals de schoenwinkel van Faassen. Het verderop gelegen bedrijfspand van Wiggelo, bakkerij -kruidenierswinkel annex café, ziet er gehavend uit.

Het naastgelegen parochiehuis, voorheen Hotel Hurkmans, is geheel uitgebrand. De nog overeind staande muren zijn een tijd later gesloopt. Rechts op de voorgrond Hotel - Café Michels. De vandaar over de Dorpsstraat naar café Bouwens gespannen lijnen zijn veldtelefoondraden, door geallieerde soldaten van huis naar huis getrokken. De patrouillerende militairen konden zo contact onderhouden met de in het bos ingegraven commandoposten. Na het vertrek van het geallieerde leger bleven kilometers trossen telefoondraad hier achter. Na het opruimen kon men beginnen met de herstelwerkzaamheden en de wederopbouw van het dorp, maar dat is een ander verhaal.

Stichting Ons Historisch Erfgoed Tweede Wereldoorlog (SOHE)

In deze Nieuwsbrief zijn vier door deze stichting beschikbaar gestelde foto's opgenomen wat voldoende aanleiding is de achtergrond van SOHE te belichten. De sinds 2013 bestaande stichting werd opgericht na het overlijden van de historicus J. Hey (Hengelo Ov.) en de voorzitter van de Groesbeek Airborne Vrienden, pastor G. Thuring (Groesbeek). Beiden waren nauw betrokken bij het Bevrijdingsmuseum 1944 Rijk van Nijmegen (nu Vrijheidsmuseum) en befaamd wegens hun WO2 research en de hierover verworven kennis. In het midden van de jaren tachtig werd door hen de aan het museum verbonden Historische Sectie opgericht. Behalve door Thuring en Hey werd research verricht door Jan Bos, Marco Cillessen, Gerrie Franken en Herman Wijnhoven.

Om het in de loop der jaren opgebouwde omvangrijke archief van wijlen Hey en Thuring veilig te stellen, is door de genoemde personen de stichting SOHE opgericht met als doelstelling het verzamelde en al dan niet gedigitaliseerde materiaal uit de twee nalatenschappen te benutten voor verder onderzoek en publicatie. Door toetreding van de militair historicus Johan van Doorn bestaat de stichting thans uit vijf personen.

Norbert de Groot, auteur *Als sterren van de hemel*, in 1969 medeoprichter van het 17 September Comité 1944

In deze Nieuwsbrief komt verschillende keren het boek van Norbert de Groot aan de orde. De Groot bezoekt Groesbeek regelmatig en was zodoende van de partij toen bekend werd dat Groesbeek op 17 september 1969 bezocht zou worden door veteranen van de 82nd US Airborne Division. Op initiatief van de plaatselijke afdeling Gemeenschap Oud-Illegalen Werkers (GOIW) werd het '17 September Comité' opgericht, om de parachutisten 25 jaar nadien waardig te kunnen ontvangen. De eerste vergadering vond plaats in de gelagkamer van Hotel-Café In De Locomotief. Aan het hoofd van de tafel dokter P. van Wayenburg (GOIW), aan zijn linkerzijde N. de Groot en vervolgens: C. Tervoort, F. van Bernebeek (GOIW), J. van Wayenburg, A. Schreven, H. Eland (GOIW) en geheel links B. Thissen (GOIW). Een aantal leden van dit comité is in 1978 betrokken bij de oprichting van de Groesbeek Airborne Vrienden.

Gerrie G. Driessen, samensteller *Groesbeek 1935-1945- Crisis en oorlog*, overhandigd James Gavin een exemplaar, 16 september 1982.

Voormalig generaal James M. Gavin, in september 1944 bevelhebber van de 82nd US Airborne Division 'All Americans', bezoekt Groesbeek in verband met de bestaande plannen tot oprichting van een Bevrijdingsmuseum, voorlopig te Nijmegen. De ontvangst vindt plaats in de raadzaal van het gemeentehuis, waar Driessen ná het officiële gedeelte de vrijheid neemt Gavin een exemplaar van zijn boek aan te bieden, onder toezicht van de gemeentesecretaris J. van Bernebeek. Op de achtergrond zit pastor G. Thuring, die zo juist een sigaret heeft opgestoken, dat kon toen nog. Overigens is hij niet de enige roker, want ook Van Bernebeek heeft een sigaar in de hand

Pastor G. Thuring, auteur *Dagboek van pastoor Hoek* en oprichter *Groesbeek Airborne Vrienden*, spreekt. 17 september 1984.

In 1984 wordt de 40-jarige herdenking bijgewoond door 137 Amerikanen, de veteranen en hun echtgenoten logeren bij gastgezinnen. Op 17 september wordt in De Linde afscheid genomen tijdens een Social Evening, bijgewoond door 310 personen. Onder de aanwezigen bevindt zich de oud-generaal James Gavin en zijn echtgenote, rechts naast het spreekgestoelte, die vol aandacht luisteren naar de speech van Thuring.

Deze speciale Nieuwsbrief-editie is samengesteld door Gerrie G. Driessen met ondersteuning van Marco Cillessen en Sjef Schmiermann (bewerking tekst).

Het fotomateriaal is afkomstig uit de collecties van Gerrie G. Driessen en de Stichting Ons Historisch Erfgoed Tweede Wereldoorlog (SOHE)